

सर्वेक्षयांता निचयावृणीनामपिसंक्षयात् पराभवादूर्जनस्यपतनांताःसमुच्छ्रयाः ॥ ३६० ॥ अपसन्नतांअस्फुरणं ॥ ६१ ॥ संन्यासंराज्यत्यागं ॥ ६२ ॥ अध्यायाष्टौसंधिरार्धः ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ महाप्रस्थानंदेहत्यागार्थंउदगमनं ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ स्वस्यमुत्तुंविनिश्चित्यपरंशोचेतकःपुमान् युधिष्ठिरइवोपेक्षांकुर्याद्विधोर्मुमूर्षतः ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ शतंचत्रयंचेतिसमासेशतत्रयमित्यस्यन्यधिकंशतमि

सवृद्धबालमादायद्वारवत्यास्तोजनं ॥ ददर्शापदिकष्टायांगांडीवस्यपराभवं ॥ ३६० ॥ सर्वेषांचैवदिव्यानामस्त्राणामप्रसन्नतां ॥ नाशंवृष्णिकलत्राणां प्रभावानामनित्यतां ॥ ३६१ ॥ दृष्ट्वानिर्वेदमापन्नोव्यासवाक्यप्रचोदितः ॥ धर्मराजंसमासाद्यसंन्यासंसमरोचयत् ॥ ६२ ॥ इत्येतन्मौसलंपर्वषोडशंपरि कीर्तितं ॥ अध्यायाष्टौसमाख्याताःश्लोकानांचशतत्रयं ॥ ६३ ॥ श्लोकानांविंशतिश्चैवसंख्यातास्तत्त्वदर्शिना ॥ महाप्रस्थानिकंतस्मादूर्ध्वंसप्तदशंस्मृतं ॥ ६४ ॥ यत्रराज्यंपरित्यज्यपांडवाःपुरुषर्षभाः ॥ द्रौपद्यासहितादेव्यामहाप्रस्थानमास्थिताः ॥ ६५ ॥ यत्रतेभिंदृशिरेलौहित्यंप्राप्यसागरं ॥ यत्राग्निनाचो दितश्चपार्थस्तस्मैमहात्मने ॥ ६६ ॥ ददौसंपूज्यतद्विव्यंगांडीबंधनुरुत्तमं ॥ यत्रभातृन्निपतितान्द्रौपदींचयुधिष्ठिरः ॥ ६७ ॥ दृष्ट्वाहित्वाजगामैवसर्वाननवलोक यन् ॥ एतत्सप्तदशंपर्वमहाप्रस्थानिकंस्मृतं ॥ ६८ ॥ यत्राध्यायास्त्रयःप्रोक्ताःश्लोकानांचशतत्रयं ॥ विंशतिश्चतथाश्लोकाःसंख्यातास्तत्त्वदर्शिना ॥ ६९ ॥ स्वर्गपर्वततोज्ञेयंदिव्ययत्तदमानुषं ॥ प्राप्तंदैवरथंस्वर्गान्नेष्टवान्यत्रधर्मराट् ॥ ७० ॥ आरोढुंसुमहाप्राज्ञआनृशंस्याच्छुनाविना ॥ तामस्याविचलांज्ञात्वा स्थितिंधर्मेमहात्मनः ॥ ७१ ॥ श्वरूपंयत्रतत्त्यक्काधर्मेणासौसमन्वितः ॥ स्वर्गंप्राप्तःसचतथायातनाविपुलाभृशं ॥ ७२ ॥ देवदूतेननरकंयत्रव्याजेनदर्शितं ॥ शुश्रावयत्रधर्मात्माभ्रातृणांकरुणागिरः ॥ ७३ ॥ निदेशोवर्तमानानांदेशेतत्रैववर्त्ततां ॥ अनुदर्शितश्चधर्मेणदेवराज्ञाचपांडवः ॥ ७४ ॥ आपुत्याकाशगं गायंदेहंत्यक्कासमानुषं ॥ स्वधर्मनिर्जितंस्थानंस्वर्गंप्राप्यसधर्मराट् ॥ ७५ ॥

त्यर्थः ततश्चत्रयोविंशत्यधिकंशतंश्लोकाइत्यर्थः तावतामेवोपलंभात् ॥ ६९ ॥ १७० ॥ आनृशंस्यात्कारुण्यात् आनृशंस्यंपरोधर्मेयेनराजायुधिष्ठिरः श्वानंभ्रातृन्विनादैवरथंस्वर्गंचनारुहत् ॥ ७१ ॥ एवंसर्वत्रतात्पर्यंकथायामुन्नेद्यतः नप्रवृत्तिनिवृत्तिभ्यांविनावाचःकृतार्थता अर्थोधर्मायभोगायधर्मःस्वर्गायमुक्तये कामोधर्मार्थनाशायमोक्षःस्वार्थस्त्रिवर्गजित् स्वर्गमिति राज्यतेमहतामपियातनाप्राप्तिरस्तीतिदर्शितमितिभावः ॥ ७२ ॥ ७३ ॥ निदेशेयमस्यशासनेयातनायामित्यर्थः अनुदर्शितः ईदृक्फलंऐश्वर्यसुखमस्तीतिबोधितः ॥ ७४ ॥ १७५ ॥